

STRUKTURELLE FORSTYRRELSER

Strukturelle forstyrrelser

- ⊗ Forstyrrelser af personlighedsudvikling
  - Erkendelse
  - Tænkning
  - Følelse *
  - Vilje
  - Relation
- ⊗ Har indflydelse på social funktion
  - Diagnosticeres ved interpersonelle forhold

Sass 2000

ICD-10 Generelle Diagnostiske Kriterier

- ⊗ Karakteristiske vedvarende mønster for adfærd og oplevelsesmåde, som fra det i kultursammenhængen forventede og accepterede for mindst 2 følgende områder:
  - Erkendelse, holdning
  - Følelsesliv
  - Impulskontrol og behovstilfredsstillelse
  - Interpersonelle forhold

ICD-10 Generelle Diagnostiske Kriterier

- ⊗ Adfærden går ud over patienten selv eller omgivelserne
- ⊗ Varighed siden barndom eller adolescens
- ⊗ Ikke udtryk for eller følge af anden psykisk lidelse
- ⊗ Organisk ætiologi udelukkes

Svær personlighedsforstyrrelse

- ⊗ Basal og gennemgribende forstyrrelse
- ⊗ Berører alle områder
  - Interpersonelle relationer
  - Deltagelse i social liv

Komplekse forstyrrelser

- ⊗ Strukturelle forstyrrelser, som vises gennem svære og multiple symptomer, der kræver flere diagnostiske kategorier til at kunne beskrive lidelsen.
F 60.x, F 3x.x, F 4x.x,
- ⊗ 18% af komorbiditet er komplekse forstyrrelser

Den Mellemmenneskelige Relation

- ⊕ Der bunder på gensidig anerkendelse mislykkedes.
- ⊕ Opleves som ufleksibel og rigid
- ⊕ Undgå men savnes *
- ⊕ Funktioner af relations- og selvregulering står ikke til rådighed på grund af omsorgssvigt eller trauma

Eksistentiel betydning af sociale relationer

- ⊕ "Menneskerne lever ikke på grund af interesse, dyd eller andre stærke grunde i fællesskab, men fordi der findes ikke andre eksistentielle muligheder."
- ⊕ "Behovet for at blive set er ikke en bevæggrund blandt andre ...men et konstituerende menneskelig faktum"

Todorov, T 1998

Social Angst ved strukturelle forstyrrelser

- ⊕ 45 % af alle patienter lider af social angst
- ⊕ Underdiagnosticeret, da patienter ofte ikke nævner
- ⊕ Udvikles på baggrund af forskellige psykiske sygdomme (konflikter, udviklingsdeficit, psykose, somatisk sygdom)
- ⊕ Kompenserer for andre uacceptable følelser.

Selvregulering

- ⊕ Biologisk og psykisk ligevægt
- ⊕ Regulering af agiterethed
- ⊕ Narcissistisk ligevægt
- ⊕ Beskyttelse mod overstimulering
- ⊕ Nærhed – distance
- ⊕ Autonomi og afhængighed

Relations- og Selvregulerende funktioner

- ⊕ Opretholde selvværdsfølelse og relationer til andre mennesker
- ⊕ Få et realistisk billede af andre mennesker og forstå deres motiverede adfærd (Mentalisering)
- ⊕ Perception af egne grænser for belastning og tolerance (angst, krænkelser, anspændthed, ulyst)
- ⊕ Skelne sikkert mellem indre og ydre realitet (realitetstestning)
- ⊕ Forudse andres reaktioner på egen adfærd og tilpasse egen adfærd til mulige konsekvenser.
- ⊕ Iagttage egne følelser, modulere, kontrollere og styre dem (mentaliserede følelser)
- ⊕ At afstemme egen adfærd med såvel egne idealer, værdier og samvittighed, som den ydre realitet.

Selvværdsfølelse

- ⊕ Kronisk ustabil
- ⊕ Forbundet med tomhedsfølelse, meningsløshed, grandiositet eller følelse af manglende værdi
- ⊕ Kompensatorisk krav om øget opmærksomhed
- ⊕ Andre personer bruges til opretholdelse af selvregulerende funktioner (selvværd, stimulusafværge, identitet)

Følelser

- ⊗ Ofte udifferentieret
- ⊗ Heftige følelser og impulser kan ikke holdes ud, især aggressive og destruktive
- ⊗ Bløde følelser skal holdes på afstand, fordi man føler sig svag
- ⊗ Dårlige og onde egenskaber projiceres i den ydre verden

Empati

- Patienter med strukturelle forstyrrelser
- ⊗ antager at andre mennesker fungerer som dem selv
  - ⊗ Kan ikke overtage den andens perspektiv, forholder sig til ydre egenskaber.
  - ⊗ Ser andre personer som vigtige så længe de fysisk er til stede og forholder sig i overensstemmelse med patientens egne behov

Konsekvenser af manglende selvregulering

- ⊗ Svær ulyst- og spændingstilstande
- ⊗ Alkohol, euforiserende stoffer
- ⊗ Overspising, anoreksi
- ⊗ Selvskadende adfærd
- ⊗ Ludomani, overdreven computerspil og fjernsyn
- ⊗ Promiskuitet

Tavs viden

- ⊗ Ikke sproglig adfærd
- ⊗ Udtrykker patienters tidligere erfaringer
- ⊗ Ses også i mellemmenneskelig relationer

Kendetegn af personer med strukturelle forstyrrelser

- ⊗ Ydre objekter bruges til selvregulering
- ⊗ Egen person iagttages forvrænget og dysfunktionel
- ⊗ Selvskadende midler og adfærd
- ⊗ Andre personer iagttages forvrænget
- ⊗ Patient er ikke i stand til at regulere egne følelser
- ⊗ Nær relationer er både beroligende og truende
- ⊗ Belastende og traumatiserende relationserfaringer
- ⊗ Non-verbal adfærd bruges ikke til gensidige relationer
- ⊗ Fantasi, symboliseringsfunktion og hukommelse er reduceret
- ⊗ Det er vanskeligt at tale om forstillede situationer

Interaktionel Psykoanalyse

- ⊗ Videreudvikling af psykoanalysen
- ⊗ Paralleludvikling til mentalisering (Fonagy) og fokuseret psykoanalyse (Kernberg)
- ⊗ Tager udgangspunkt i at jeg strukturel svage patienter meget svært kan relatere sig til tolkninger.
- ⊗ Svære Jeg-forstyrrede kan ikke erkende som-om-karakter af overføringer.

Teorisk grundlag for IP

- ⊗ Socialpsykologisk funderet
- ⊗ Rollemodel fra psykoanalytisk metode
- ⊗ Princip "svare" med mål at bevidstgøre patienten sit manifesterede adfærd
- ⊗ Neopsykoanalytisk orienteret
- ⊗ "the interpersonal other"
- ⊗ Jeg-psykologi af Blanck & Blanck

Terapeuten

- ⊗ er mere aktiv
- ⊗ arbejder for en fælles relation
- ⊗ er opmærksom på interaktiv hændelser
- ⊗ følger almindelig kommunikativ normer og praktiker
- ⊗ kompenserer for patientens kommunikative vanskeligheder.

Terapeutens opgave i IP

- ⊗ "hjælpefunktion"
- ⊗ Faderlige principper
  - ⊗ Konfronterende interventioner
- ⊗ Moderlige principper
  - ⊗ Rummende interventioner

Behandlingsteknik

- ⊗ Progression i stedet for Regression
- ⊗ Hovedvægt på interpersonelle relation
  - Social liv bliver transparent og forståelig
  - Nye mellemmenneskelige relationer bliver mulige
- ⊗ Non-verbale og kropslige elementer del af terapien
- ⊗ Princip Svar

Princip Svar

- ⊗ Understrege forskel selv og andre
- ⊗ Terapeut giver selektivt og målrettet egne oplevelser og handlingsintentioner til at erkende.
- ⊗ Ingen tolkninger, terapeut deltager i terapeutisk interaktion.
- ⊗ Brug hverdagsprog i her og nu
- ⊗ Toleransgrænser skal overholdes

Eksempel

Kan du huske hvad jeg fortalte i går angående mit rejse til Prag?

- Ja jeg husker det
- Du regner med at jeg hurtig glemmer ting du har sagt til mig
- Selv om det er et enkelt spørgsmål vil helst ikke svare, fordi jeg er i tvivl om du virkelig mener at jeg ikke husker. Sidste gang prøvede du at vise at jeg ikke interessere mig for dig.

Princip Svar 2

- ⊗ Idealiseringer tolereres så længe som det ellers vil medføre afbrud af terapien
- ⊗ Anticipation af habituel adfærd for at fremme objektkonstans
- ⊗ Progression i stedet for Regression
(Hvordan går det? Tak det går godt)
- ⊗ Motivation til behandling

Teknik

- ⊗ Fokus i arbejdet, ikke hele personligheden
- ⊗ Landvinding
- ⊗ Drømme: udelukkende manifest indhold
- ⊗ Initiativ i starten: patienter er ofte ude af stand til at tage initiativet, ikke altid modstand, kunne være angst.
- ⊗ Tavshed: kan være rådvildhed, misbilligelse eller eftertænksomhed.

Fokus i terapien

- ⊗ Dekompensation
- ⊗ Udløsende situation
- ⊗ Relationsforstyrrelse

Emotioner i terapien

- ⊗ Propositionelle natur af emotionen
- ⊗ Perception, Erkendelse
- ⊗ Differencering
- ⊗ Udtryk af emotioner

Hvad er når patienter "agerer"?

- ⊗ Patienter ændrer aftaler om rammerne for behandlingen for at løse indre konflikter.
- ⊗ Konfliktbegrebet er ikke relevant i forhold til strukturel forstyrrelse.
- ⊗ Patienter mangler de ressourcer, som det kræver til at opretholde ligevægt når der opstår belastninger eller følelse af svigt (egen eller andres).

Impulser

- ⊗ Adfærden er ofte impulsstyret
- ⊗ Ageren er at handle ekspressivt som udtryk for ubevidst konflikt.
- ⊗ Patienter med strukturelle forstyrrelser er ofte ikke-styret som følge manglende grænsefunktioner, og ikke som "ageren", adfærden bliver dog ofte beskrevet som "acting out".

Negativ overføring

- ⊗ Som følge af erfaringer med svigt.
- ⊗ Hvis en følge terapeutens handlinger skulle terapeuten undskylde selv om der ikke er sket den negative handling som patienten har forstået.

Mål for terapien

- ⊗ At se andre personer som personer med egen selv
  - ⊗ Selv-objekt differentiering
  - ⊗ Mentalisering
  - ⊗ Ge relation
- ⊗ Interaktion med i kontekst af egen adfærd og modificering af egen adfærd mht andres adfærd.

Mål for terapien 2

- ⊗ Kunne opretholde relation til andre vigtige personer selv om personerne ikke fysisk tilstede eller også gør fejl (objektkonstans)
- ⊗ Styr emotioner og impulser i forhold til social omverden i sådan en grad at negative konsekvenser kan undgås.

Gruppeterapi

- ⊗ Relative offentlighed
- ⊗ Intrapsyriske processer står overfor interaktionelle regler
  - ⊗ Definition af situation
  - ⊗ Sanktion
  - ⊗ Social norm
- ⊗ Interaktionelle problemer bliver tydelige og kan trænes
- ⊗ Grundregel om fri interaktion

Ucensurerede ytringer

- ⊗ Alt man kommer i tanker om kan siges
- ⊗ Alle oplevelser kan meddeles
- ⊗ Andres grænser skal respekteres
- ⊗ Gruppen bliver enig om hvilke emner der tales om.
- ⊗ Terapeuten bestemmer ikke emnerne
- ⊗ Terapeuten kan meddele egne erfaringer og oplevelser såfremt der skønnes gavnligt for processen.

Objektrelation

🍏 Monade   🍏 Dyade   🍏 Triangulering

Borderlinepatienter har som regel monadiske og dyadiske objektrelationer, mens målet er at udvikle tridadiske relationer.

Patientens mål under terapien

- ⊗ Opmærksomhed på deficittet
- ⊗ Forståelse af den dertil hørende interpersonelle virkning
- ⊗ Motivation til træning af utilstrækkelig funktion
- ⊗ Bearbejde skam, pinlighed, ydmygelse, forskrækkelse
- ⊗ Opmærksomhed på manglende tålmodighed der reducerer mulighed for indlæring.

Være opmærksom på

- ⊗ mulige fejlinformationer gennem kognitive forvrængninger
- ⊗ Projektive forsvarsmekanismer (afværgsmekanismer)
- ⊗ Klare struktur af terapi-setting
- ⊗ Arbejde i Her og Nu.
- ⊗ Identificering og differentiering af Affekter (Følelser)
- ⊗ Autentisk i stedet for ærlig.